

Datum
2023-10-23

Diarienummer
KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

Samrådsredogörelse

Planprogram för Danderyds sjukhusområde

I Danderyd, Danderyds kommun

Den 13 juni 2022 beslutade kommunstyrelsen att ge kommunledningskontoret i uppdrag att ta fram ett planprogram för Danderyds sjukhus och dess närområde. Detta berör främst fastigheterna Sjukhuset 5 och Sjukhuset 6.

I enlighet med kommunstyrelsens beslut den 2023-04-24 § 73 har programsamråd hållits om förslag till planprogram. Samrådet har ägt rum mellan 3 maj 2023 och 18 juni 2023. Information om samrådet har sänts till berörda sakägare enligt fastighetsförteckning samt remissinstanser enligt sändlista. Handlingarna har under samrådstiden visats på Kontaktcenter Danderyd samt på kommunens hemsida, <http://www.danderyd.se/detaljplan>

Samrådsmöten har hållits 9 och 10 maj, ett i Mörby centrum och ett digitalt.

Samrådsredogörelsen syftar till att sammanställa synpunkter som inkommit under samrådstiden samt redogöra för kontorets åtgärder med beaktande av synpunkterna inför kommande beslut om planprogram.

Inkomna samrådsyttranden i sin helhet finns att ta del av på kommunledningskontoret.

Datum
2023-10-23Diarienummer
KS 2022/0220Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman**ARBETSMATERIAL 23-10-23**

Innehållsförteckning

Samrådsredogörelse	1
Planprogram för Danderyds sjukhusområde.....	1
I Danderyd, Danderyds kommun.....	1
Inkomna yttranden	3
Inkomna yttranden utan synpunkter på förslaget.....	3
Remissinstanser.....	3
Sakägare enligt fastighetsförteckning	17
Föreningar, närboende (ej sakägare) och övriga.....	19
Tekniska kontorets sammanfattade bedömning.....	27
Sakägare som lämnat skriftliga synpunkter under <i>programsamrådet</i> och inte fått dem tillgodosedda	28
Övriga som lämnat skriftliga synpunkter under <i>programsamrådet</i> och inte fått dem tillgodosedda	28

Datum
2023-10-23Diarienummer
KS 2022/0220Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman**ARBETSMATERIAL 23-10-23**

Inkomna yttranden

Nedan följer en sammanfattning av inkomna skrivelser. *Hela skrivelser, stycken eller citat redovisas i kursiv stil.* Kontorets kommentar markeras med vänstermarginal.

Inkomna yttranden utan synpunkter på förslaget

- Försvarsmakten
- Sollentuna kommun
- Luftfartsverket
- Vattenfall
- Naturskyddsföreningen i Danderyd
- Elsäkerhetsverket
- Swedavia

Remissinstanser

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen vill att kommunen inför kommande detaljplanering beaktar: */.../ miljö kvalitetsnormer för vatten, strandskydd, förorenade områden, transporter med farligt gods och översvämningsrisk. Länsstyrelsen ger rådgivande synpunkter inför kommande detaljplanering för området gällande gestaltad livsmiljö, naturmiljö, dagvatten, transporter med farligt gods och fornlämningar.*

Ingripande grunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Det saknas en beskrivning i planprogrammet kring programmets påverkan på miljö kvalitetsnormerna för vatten. Eftersom planprogrammet ska vara vägledande för fortsatt detaljplanering bör det framgå av underlaget vilken status och gällande miljö kvalitetsnormer som gäller. Vattenförekomsten Edsviken har otillfredsställande status och näringsämnen har dålig status. Det finns en utpekad påverkan från transport och infrastruktur och urban markanvändning och det finns risk för att vattenförekomsten inte kommer kunna följa miljö kvalitetsnormerna gällande bland annat belastning av fosfor idag. Med anledning av vattenförekomstens status samt att det finns en utpekad påverkan från transport och infrastruktur behöver kommunen i kommande detaljplanering visa att miljö kvalitetsnormerna går att följa samt redovisa påverkan på berörda kvalitetsfaktorer. Inom programområdet finns både vatten och strandområden. I planprogrammet saknas en beskrivning av Edsvikens hydromorfologiska kvalitetsfaktorer samt hur planprogrammets genomförande påverkar dessa. Under avsnittet Geoteknik skriver kommunen att påverkan på grundvattennivåer och risk för spridning av markföroreningar mellan jordlager och till grundvattnet kan behöva utredas. Denna information bör även framgå av avsnitten som

Datum 2023-10-23
Diarienummer KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

rör dagvattenhantering eftersom eventuella föroreningar kan påverka recipienten. Om det finns mark- eller grundvattenföroreningar inom programområdet finns det en risk att dessa kan spridas via dagvattnet. Kommunen behöver göra en bedömning kring eventuella föroreningars påverkan på dagvattnet samt redogöra för vilka åtgärder som behövs för att inte sprida föroreningar till mottagande vattenförekomst.

Strandskydd

För programområdet gäller stadsplan S99 från 1968. Inom planen gäller inte strandskydd idag. Strandskydd inträder däremot enligt 10 a § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken och behöver hanteras i kommunens kommande detaljplaner för området. Av underlaget framgår inte om kommunen ska upphäva strandskyddet inom programområdet vid ny planläggning. Strandskydd bör inkluderas i planeringsförutsättningarna till programförslaget, exempelvis under rubriken "Mark och miljö". Om kommunen vill upphäva strandskyddet ska kommunen motivera med vilket skäl som tillämpas och hur ett upphävande av strandskyddet är förenligt med strandskyddsbestämmelsernas syften. Kommunen ska även göra en avvägning mellan det allmänna och det enskilda intresset och bland annat ska behovet av att genomföra de planerade åtgärderna inom strandskyddat område motiveras. Programområdet omfattar både land och vattenområden. Det framgår inte i planprogrammet om kommunen planerar att utveckla och/eller genomför åtgärder i vattenområdet. Om kommunen planerar att göra åtgärder i vatten bör detta framgå av planprogrammet. Inom programområdet finns en befintlig gångväg längs delar av stranden som kommunen föreslår utveckla och förstärka. Kommunen redovisar illustrationer på hur strandstråket kan se ut med en 3 meter bred gång- och cykelväg. Kommunen bör komplettera programmet med en beskrivning eller illustration av hur förutsättningarna ser ut idag längs med stranden för att det ska bli tydligt vilken påverkan de nya åtgärderna, exempelvis den breda gång- och cykelvägen, kan få på strandområdet.

Hälsa och säkerhet

Förorenade områden Inom programområdet finns flera objekt i Länsstyrelsens register över potentiellt förorenade områden, EBH-stödet. Flera av dessa objekt är panncentraler. Kommunen har inte nämnt dessa i listan på olika verksamheter som skulle kunna orsaka föroreningar i mark och grundvatten. Kommunen behöver redogöra för samtliga EBH- objekt inom programområdet som kan komma att påverka kommande markanvändning.

Transporter med farligt gods

Trafikplatsen Danderyds sjukhus utgör sekundär transportled för farligt gods. Transporter av farligt gods sker bland annat till drivmedelsstationen vid Vendevägen-Mörbyvägen. Kommunen behöver beakta riskerna vid eventuell planläggning intill de delar av trafikplatsen där transporter av farligt gods förekommer. Kommunen skriver

Datum
2023-10-23

Diarienummer
KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

att en eventuell förläggning av E18 i tunnel kommer att ingå i Trafikverkets kommande åtgärdsvalsstudie. Enligt kommunen skapar detta möjligheter för ny bebyggelse med varierad stadsmiljö. En tunnel medför att flera av de risker som transporter av farligt gods på ytvägnätet medför, minskar. Däremot är det inte alltid lämpligt med all typ av markanvändning direkt intill eller ovan tunneltaket. Länsstyrelsen rekommenderar därför kommunen att i ett tidigt skede utreda vilken markanvändning som är lämplig i det fall en det blir aktuellt att förlägga E18 i en tunnel. Programförslaget visar ett avstånd på ca 40 meter som kortaste avstånd mellan avfart och ny bebyggelse. Kommunen behöver bedöma riskerna med hänsyn till farligt gods i detaljplaneringen.

Översvämningsrisk

Danderyds sjukhus har en viktig samhällsfunktion och är sårbar för olika typer av samhällsstörning som exempelvis översvämning. Det är viktigt att sjukhusets funktioner, exempelvis akutmottagningen, inte riskerar att översvämmas vid skyfall. Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att undersöka översvämningsrisken vid ett skyfall med högre återkomsttid, t.ex. ett 200- eller 500-årsregn. Länsstyrelsen har tagit fram en modellering av ett klimatanpassat 500-årsregn över området som motsvarar modelleringen som har gjorts för ett klimatanpassat 100-årsregn. Kommunen kan med fördel ta del av översvämningsriskerna. Länsstyrelsen anser att det är positivt att kommunen har tagit fram en första skyfallsutredning för att identifiera utsatta områden och planerar att gå vidare med en detaljerad modellering. Kommunen behöver säkerställa att det inte finns någon risk för liv samt att byggnader och känsliga installationer inte riskerar att översvämmas vid minst ett klimatanpassat 100-årsregn. Kommunen behöver även säkerställa att översvämningsrisken för befintlig bebyggelse inte ökar i och med att nya byggnader tillkommer.

Kommentar: Planhandlingarna har uppdaterats med skrivelse om miljö kvalitetsnormer för vatten. I det fortsatta arbetet kommer åtgärder vidtas för att säkerställa att planförslaget inte försämrar miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Strandskyddet föreslås upphävas för sjukhusområdet. Kommunen bedömer att området redan är ianspråktaget på ett sådant sätt som saknar betydelse för strandskyddets syften. Vidare behövs upphävandet för att kunna säkerställa sjukhusets funktionalitet, försörjning och drift. Det kan handla om anläggningar eller anordningar kopplade till rehabilitering, rening av dagvatten eller fastighetsteknik. Vidare behövs upphävandet för att kunna säkerställa möjligheten av att vidta oförutsedda åtgärder som ska säkerställa sjukhusets samhällsviktiga funktion och drift även i kris och krig. Exempel är reservplats för helikopterlandning, tillfälliga anläggningsboenden m.m. Parken kommer fortsatt vara tillgänglig för allmänheten för rekreation och passage. Planprogrammet har uppdaterats med bild av hur strandstråket ser ut idag. Kommunen har dialog med länsstyrelsen avseende strandskyddet inför slutgiltig avvägning. Planprogrammet är uppdaterat med beskrivning av EBH-objekten inom området.

Datum
2023-10-23

Diarienummer
KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

Riskerna med farligt gods kommer undersökas och bedömas tidigt i detaljplaneskedet.

Länsstyrelsens skyfallskartering från 2021 visar att flera av sjukhusets byggnader riskerar att översvämmas vid skyfall. Eftersom sjukhuset är en samhällsviktig funktion är det av stor vikt för kommunen och regionen att skyfall hanteras på ett sätt som inte påverkar samhällsviktiga funktioner.

Region Stockholm

Det finns flera långsiktiga planer på utveckling av kollektivtrafiken i regionen. Region Stockholm hänvisar till Kollektivtrafikplan 2050 där föreslag på att förlänga tvärbanan från Solna till Danderyds sjukhus finns. Det skulle stärka kollektivtrafikens kapacitet i ett tvärstråk. Regionen tycker därför att det är viktigt att kommunen tar höjd för utrymmen som kan krävas i och med den föreslagna utvecklingen. I kollektivtrafikplanen finns även förslag på stärkta gånglänkar mellan Danderyds sjukhus och Mörby station. Region Stockholm ser att detta behöver bemötas tydligare inom ramen för planprogrammet, och efterfrågar vidare dialog om hur berörda aktörer kan utreda frågan.

Bussterminalen är i dagsläget hårt belastad med många busslinjer redan idag och det finns planer på att utveckla busstrafiken i området. Regionen har tagit fram en skiss på terminalutveckling som de hoppas att kommunen tar med sig i fortsatt arbete. Vidare anser regionen att det är viktigt att infrastrukturen längs Mörbygårdsvägen utvecklas på ett sätt som tar hänsyn till utvecklad busstrafik. Regionen ser det som en risk att korsningspunkter signalregleras och ställer sig positiva till att frågan utreds vidare. De ställer sig även positiva till utredning av trygghets- och säkerhetsfrågor kopplade till gång- och cykeltrafiken i området.

Region Stockholm anser att det vore lämpligt att bilda servitut för tunnelbanan till förmån för fastigheten Stockholm Ladugårdsgärdet 1:29 om någon fastighetsbildning ska genomföras berörande fastigheterna där tunnelbanan finns belägen.

I det fall det önskas en ytterligare entré från tunnelbanestationen måste utbyggnaden av denna ske med finansiering från annat håll än från Region Stockholm. Ytterligare en entré måste dessutom godkännas av Region Stockholm innan den får byggas. Avtal måste i sådant fall tecknas inför genomförandet. En tredje entré kan även innebära högre kostnader för drift, och detta är en kostnad som inte ska belasta Region Stockholm om inte annat avtalas.

Planförslaget medför inga förbättringar/förändringar för att minska barriärerna/stråken mellan bussterminalen och sjukhuset. Förslaget möjliggör inte heller någon förbättring för cykeltrafikanter inom planområdet. Region Stockholm anser att behov och lokalisering av cykelparkeringar behöver utredas i detta skede.

Datum 2023-10-23
Diarienummer KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

Kommunens trafikstrategi listas inte som ett styrdokument som har beaktats i arbetet. Enligt trafikstrategin ska hållbart resande integreras med god tillgänglighet i olika skeden av samhällsplaneringsprocessen, bland annat genom att kommunens kollektivtrafikknutpunkter utvecklas i samverkan med Region Stockholm och Trafikverket. Med tanke på att planområdet omfattar en kollektivtrafikknutpunkt bör planprogrammet uppdateras så att kommunens trafikstrategi nämns.

Kommentar: Kommunen instämmer med den nulägesbild av området som regionen beskriver. Danderyds sjukhus framtida tillgänglighet när det kommer till väginfrastruktur och kollektivtrafik är av yttersta vikt för det framtida planeringsarbetet. Kommunen ser ett behov av att i tät dialog med regionen och främst dess trafikförvaltning få en gemensam samsyn för hur kollektivtrafiken kan utvecklas i området för att stärka Danderyds sjukhus som en kollektivtrafikknutpunkt.

Lantmäteriet

Frågor som berör fastighetsanknutna rättigheter (servitut, ledningsrätter, gemensamhetsanläggningar etc.) kommer konkretiseras i senare skede.

Kommentar: Kommunen noterar informationen.

Trafikverket

Trafikverket yttrar sig i det här ärendet i egenskap av ansvarig myndighet för den långsiktiga infrastrukturplaneringen och väghållare för E18. Planförslaget nämner både Roslagsbanan och E18 som är två riksintressen, området ligger även inom Bromma flygplats och Arlanda flygplats respektive MSA-yta. Trafikverket önskar att programförslaget kompletteras med information om att samråd ska ske med LFV och berörda flygplatser om höga objekt (över 20 meter ovan marknivå) planeras inom planområdet.

Trafikverket anser att sjukhuset ligger strategiskt placerat med nära anslutning till bytespunkt Danderyd. Det kan i sin tur göra att parkeringsnormen för området kan minskas vilket bör undersökas vidare i arbetet. En trafikutredning kan därför tas fram för att undersöka trafikstringen på kringliggande vägnät som effekt av programförslaget. Trafikverket bistår gärna med information om trafikförhållandena på E18 och ser fram emot fortsatt dialog i denna fråga.

Trafikverket vill att trafiksäkerheten kopplat till nollvisionen behöver tydligt redovisas i alla typer av övergripande dokument, strategier och planer. Som en del i målet God hälsa och välbefinnande omfattas även mål för mål att minska antal omkomna och allvarligt skadade i vägtrafikolyckor. God trafiksäkerhet är alltså en del i en god folkhälsa. Även god hastighetsefterlevnad kan leda till bättre miljö avseende buller och luftkvalitet. Även målet Hållbara städer och samhällen anger att senast till 2030 tillhandahålla säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem

Datum
2023-10-23

Diarienummer
KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

för alla. Trafiksäkerheten ska förbättras, särskilt för utsatt grupper. En förutsättning är låga hastigheter i miljöer där många fotgängare och cyklister vistas till exempel i korsningspunkter och passager.

Översvämningsrisken som presenteras i utredningen framtagen av Tyréns 2022 visar att området är belägen i en lågpunkt. Det påverkar även E18. Underlaget överensstämmer med Trafikverkets underlag som visar på översvämningsproblematik i området. Trafikverket har gärna fortsatt dialog kring frågan. Eventuella åtgärder i vägområdet saka samordnas med Trafikverket.

Övriga synpunkter som Trafikverket önskar åtgärdas i programmet:

- På s. 28 framgår att utredningen om tunnelförläggning kommer ingå i Trafikverkets kommande åtgärdsvalsstudie för E18. Trafikverket vill förtydliga att den utredningen kommer ligga med som ett underlag, men att åtgärdsvalsstudien syftar till att pröva åtgärdsförslag förutsättningslöst.
- På s. 30 framgår att Trafikverket gjort en översyn av riksintressekriterierna och att detta kan innebära en förändring av Roslagsbanans riksintresseanspråk. Trafikverket fattade beslut xxx om att uppdatera Roslagsbanans riksintresseanspråk, vilket medfört att del av linje 27 (Roslags Näsby-Kårsta) och linje 29 (Djursholms Ösby-Näsbypark) utgått. Sträckan utmed planområdet och Mörby station är dock oförändrade. Mer information hittar ni här: <https://bransch.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/Planera-och-utreda/samhallsplanering/Riksintressen/trafikverkets-beslutade-riksintressen/>
- På s. 32 framgår att Trafikverket äger fastigheten Danderyd 3:172, som omfattar del av E18 och trafikplats Danderyds sjukhus. Fastigheten är dock kommunal och Trafikverket står inte som lagfaren ägare till någon fastighet inom aktuellt planområde. Däremot har Trafikverket i egenskap av väghållningsmyndighet vägområde utmed E18 i sin helhet.
- På s. 71 framgår att de nya cykelkorsningarna utmed Mörbygårdsvägen föreslås signalregleras. Trafikverket ställer sig tveksamma till denna lösning då det bedöms försämra framkomligheten för cykeltrafiken, utan att korsningen nödvändigtvis blir säkrare.

Kommentar: Kommunen noterar informationen och har uppdaterat programhandlingen enligt förslag på korrigeringar.

Skanova

Skanova informerar om att de har markförlagda ledningar inom området. De önskar att behålla de tele-anläggningar som finns i nuvarande läge. Om flytt av ledningar skulle krävas förutsätter Skanova att den part som initierar flytten även bekostar den.

Kommentar: Kommunen noterar informationen. Locum planerar att samordna arbetet med detaljplanen i tidigt skede tillsammans med ledningsägarna.

Datum
2023-10-23

Diarienummer
KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

Ellevio

Ellevio har sjöförlagda regionnätsskablar 220 kV med ledningsrätt (linjekoncession) som passerar/gränsar till den del programmet som utgörs av vattenområdet i fastigheten Danderyd 3:188. Ledningsstråket är viktigt för elförsörjningen av Stockholm. Ellevio önskar att det noteras i programbeskrivningen att viktiga kablar passerar programområdet och att detta begränsar användningen där.

Kommentar: Kommunen noterar informationen, och uppdaterar programhandlingen med en generell beskrivning kring ledningar. Locum planerar att samordna arbetet med detaljplanen i tidigt skede tillsammans med ledningsägarna.

Polismyndigheten

Polismyndigheten önskar att ett brottsförebyggande tänkande finns med i detta tidiga skede av planering och föreslår att programhandlingen uppdateras med information om brottsförebyggande åtgärder. Överblickbarhet, funktionsvariation, god belysning och informell bevakning är faktorer som myndigheten framhäver som positiva.

Kommentar: Kommunen noterar informationen och uppdaterar programhandlingen.

Norrvatten

Norrvatten informerar om att de ha ledningar i närområdet. Av säkerhetsskäl får inga anläggningar anläggas inom 10 meter från ledningen.

Kommentar: Kommunen noterar informationen. Locum planerar att samordna arbetet med detaljplanen i tidigt skede tillsammans med ledningsägarna.

Svenska kraftnät

Svenska kraftnät informerar om att City Link passerar fastigheterna vilket innebär att dom har ledningar med ledningsrätt i området. De önskar att ledningarna redovisas i plankartan samt att skrivelsen "Inom området får inte bedrivas verksamhet eller vidtas åtgärd som kan hindra eller försvåra bibehållandet av ledningarna". Svenska Kraftnät önskar att det i planbeskrivningen framgår att fastighetsägaren i god tid ska anmäla planerade arbeten innan de påbörjas. De vill även att det framgår att genomförbarheten ska redovisas.

Kommentar: Kommunen bedömer att ledningens utbredning inte behöver redovisas i planhandlingarna med bild, däremot ska den omnämnas i text. Innan eventuella markarbeten genomförs anmäls detta till ledningsägaren enligt rutin. Locum planerar att samordna arbetet med detaljplanen i tidigt skede tillsammans med ledningsägarna.

E:on

E:on önskar att i tidigt skede under detaljplaneprocessen bli kontaktade för att kunna hantera eventuell om- eller nybyggnad av elnätet i området. Kostnader som uppkommer

Datum 2023-10-23
Diarienummer KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

vid flytt eller ändring av ledningar bekostas av exploatören vilket E:on föreslår ska framgå av programhandlingen.

Kommentar: Kommunen noterar informationen. Locum planerar att samordna arbetet med detaljplanen i tidigt skede tillsammans med ledningsägarna.

Norrenergi

Norrenergi har fjärrvärmeledningar inom och i anslutning till sjukhusområdet och förutsätter att de beaktas i planarbetet. Om ledningarna behöver flyttas för att möjliggöra byggnation enligt programplanen utgår vi från att omläggning av de befintliga ledningarna bekostas av exploatören.

Kommentar: Kommunen noterar informationen. Locum planerar att samordna arbetet med detaljplanen i tidigt skede tillsammans med ledningsägarna.

Käppalaförbundet

Käppalaförbundet informerar om rådande skyddszoner och önskar specifik skrivning avseende skydd av tunneln och dess dragning.

Kommentar: Kommunen noterar informationen och har uppdaterat programhandlingen med information om skyddszon. En generell skrivning avseende ledningar finns i programhandlingen. Locum planerar att samordna arbetet med detaljplanen i tidigt skede tillsammans med ledningsägarna.

Stockholms brandförsvär

Hantering av olycksrisker

Riskidentifiering av SSBF

När ett planärende inkommer som remiss för första gången till SSBF utförs en övergripande riskidentifiering avseende olycksrisker inom planområdet och i dess närhet. Denna riskidentifiering utgår ifrån de databaser SSBF har till förfogande samt den lokalkännedom SSBF har kring området. Följande typer av olycksrisker har SSBF beaktat vid denna riskidentifiering:

- *Transport av farligt gods (väg/järnväg)*
- *Riskfylld verksamhet*
- *Spårbunden trafik och urspårningsrisk*
- *Suicidrisk*

Utifrån riskidentifieringen har SSBF funnit ett antal riskkällor som bedöms kunna påverka risknivån inom planområdet. Dessa är följande och kommer att kommenteras var för sig i texten nedan:

- *Farligt gods-led (E 18 och Mörbygårdsvägen)*
- *Helikopterplatta*

Datum 2023-10-23 Diarienummer KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

- Höga byggnader med terrass och broar inom planområdet, suicidrisk

I övrigt har SSBF ingen kännedom om några ytterligare riskkällor i närheten till aktuellt planområde som bedöms kunna påverka planområdet i sådan omfattning att de behöver utredas vidare.

Risker såsom översvämningar samt ras och skred är också av vikt att utreda och hantera men ligger utanför SSBF:s kompetensområde. /.../.

SSBF:s kommentar gällande befarad risknivå

Med hänsyn till de risker SSBF identifierat rekommenderar SSBF att kommunen tar ett samlat grepp över samtliga risker för hela området. Att ta ett helhetsgrepp för hela området kan effektivisera riskreducerande åtgärderna. /.../.

Möjlighet till räddningsinsatser

Framkomlighet/tillgänglighet i området

I samband med släckinsats måste framkomlighet till byggnader för SSBF:s räddningsfordon beaktas. Enligt Boverkets byggregler⁵ bör avståndet mellan körbar väg och byggnadens angreppspunkt för räddningsinsats inte överstiga 50 meter. Med angreppspunkt för räddningsinsats menas entréer/tillträdesvägar till byggnadens olika delar. Detta är i grunden en projekteringsfråga, men den bör möjliggöras i plan.

Då sjukhuset utgör en samhällsnyttig verksamhet är det extra viktigt att beakta framkomligheten.

SSBF ser positivt på att översvämningriskerna och dess konsekvenser beaktas. SSBF vill belysa att det behöver finnas möjliga infartsvägar till sjukhusområdet även vid översvämningssituationer. Det är även viktigt att beakta framkomligheten för annan blåljusverksamhet.

För att SSBF:s fordon ska kunna framföras krävs normalt BK2-väg. Ibland behöver så kallade räddningsvägar upprättas för att räddningstjänstens fordon ska kunna nå fram till byggnader. I SSBF:s vägledningsdokument VL2014-096 beskrivs de förutsättningar som krävs för en räddningsväg.

Vidare uttrycker Storstockholms brandförsvaret att det är viktigt att med god framkomlighet/tillgänglighet för räddningsfordon avseende åtkomst till fasad, underjordiskt garage, badplatser, åtkomlighet i byggnader samt brandvatten. SSBF kan vara behjälpliga i frågor som rör detta under planprocessen.

Kommentar: En riskutredning där bland annat risker med närhet till transportväg av farligt gods kommer utredas tidigt i detaljplaneskedet.

Kommande arbete ska omfatta samlat grepp över samtliga risker inom området. Farligt gods, helikopterverksamheten, buller från trafiken, är risker som ska utredas.

Datum 2023-10-23
Diarienummer KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

Framkomlighet för räddningsfordon ska också studeras och även risker för suicid, för brott och vid händelse av kris eller krig.

Särskilt grepp tas om sjukhusts driftssäkerhet. För att kunna upprätthålla samhällets funktionalitet oavsett störning, det vill säga olyckor, kriser eller krig, är vissa verksamheter viktigare än andra. Verksamhet som bedrivs på sjukhus är samhällsviktig. Till stöd i arbetet om sjukhusets driftssäkerhet kommer bland annat skriften ”Den robusta sjukhusbyggnaden”, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2021, att användas.

Avseende framkomlighet och tillgänglighet till området, byggnader och garage blir Boverkets byggregler viktiga. När planförslaget konkretiserats kommer framkomlighet och tillgänglighet för räddningstjänst att studeras. Kommunen kommer även se över tillgången till brandvatten.

Trygg och säkerhetsenheten samt Trygg i Danderyd

Trygghets- och säkerhetsenheten ställer sig positiva till samverkan mellan flera aktörer för framtagandet av planen och ser det som en bra grund för arbete med säkerhet, krishantering, trygghet samt brottsförebyggande åtgärder. De önskar ett begreppsförtydligande kring begreppen trygghet, risk och säkerhet eftersom de ofta blandas ihop.

Trygghets- och säkerhetsenheten önskar fortsatt analys av brottsligheten, säkerheten beträffande olyckor, risker samt tryggheten i närområdet. De lyfter komplexiteten och avvägningen mellan trygghet och naturupplevelse som exempelvis trädplantering.

Området bedöms inte mer utsatt än andra liknande områden men eftersom närområdet är en knutpunkt för bland annat kollektivtrafik vistas det många i närområdet under dygnets alla timmar. Trygghets- och säkerhetsaspekterna bör säkerställas under samtliga faser i sjukhusets utveckling. Sjukhuset bör även ha beredning för krig eller kris vilket trygghets- och säkerhetsenheten önskar utvecklas i programmet.

Trygg i Danderyd har tagit del av ovanstående synpunkter och ställer sig bakom dem. Dock önskar organisationen förtydliganden. De menar att trygghetsperspektivet alltid ska ha företräde exempelvis trädplantering och gestaltning men också att det är bra att ha med sig att åtgärder som ökar säkerheten ibland kan leda till mindre trygghet. När helhetsperspektivet ses över måste man se på nyttan av trygghets och säkerhetshöjande åtgärder i förhållande till alternativa vinster.

Organisationen ser en risk för upplevd otrygghet om parkering lokaliserats under mark. Utformningen anses därmed bli viktig för att säkerställa en trygg miljö.

Gång- och cykeltrafikanter trygghet och säkerhet önskas utredas för att se över korsningspunkter där risken för olyckor är hög så att de kan minimeras.

Datum 2023-10-23 Diarienummer KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

Slutligen framför Trygg i Danderyd att belysningen inom området är en viktig fråga för trygghetsperspektivet.

Kommentar: Hela sjukhusområdet ska formas utifrån ett trygghetsperspektiv. Entrézonerna och anslutningen mot gång- och cykelkopplingen under E18 mot t.ex. Roslagsbanan är särskilt viktiga. God orienterbarhet, god belysning, fria siktlinjer och undvikande av dolda hörn och skymda utrymmen är grundläggande. Vid avvägning mot andra funktioner väger trygghetsaspekten tungt, det kan handla om avvägning mellan ljusföroreningar och trygghetsskapande belysning, grönska och sikt.

Kommande arbete ska omfatta samlat grepp över samtliga risker inom området. Farligt gods, helikopterverksamheten, buller från trafiken, är risker som ska utredas. Framkomlighet för räddningsfordon ska också studeras och även risker för suicid, för brott och vid händelse av kris eller krig. Särskilt grepp tas om sjukhusets driftssäkerhet. För att kunna upprätthålla samhällets funktionalitet oavsett störning, det vill säga olyckor, kriser eller krig, är vissa verksamheter viktigare än andra. Verksamhet som bedrivs på sjukhus är samhällsviktig. Till stöd i arbetet om sjukhusets driftssäkerhet kommer bland annat skriften ”Den robusta sjukhusbyggnaden”, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2021, att användas.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Höjd och avgränsning

I den fortsatta planprocessen blir höjd och avgränsning viktiga frågor för kommunen att ta ställning till. Ur ett höjd- och byggnadsvolymperspektiv ser miljö- och stadsbyggnadsnämnden fördelar med att tillkommande bebyggelse lokaliseras på redan ianspråktagen mark. Det kan dels bidra till en robust och hållbar stadsstruktur och lämnar även parksidan öppen för allmänheten. Gällande avgränsning har programförslaget inkluderat delar av kommunal mark inom avgränsningsområdet. Det kommunala vägnätet är viktigt ur tillgänglighetssynpunkt från sjukhusets sida. Avgränsningen av detaljplanen blir därmed en viktig fråga att hantera i den fortsatta processen.

Parkering

I programmet föreslås stora ytor för markparkering avvecklade och återställda till park. Den parkeringsstrategi som aviserats blir avgörande för att bedöma hur mycket parkering som behöver ersättas i nya parkeringsanläggningar, tillsammans med andra mobilitetsåtgärder, för att tillgängligheten till sjukhuset för besökare och personal hålls på en god nivå utan att angränsande områden belastas.

Markföroreningar – riskklass 1 objekt

Vid den befintliga helikopterplattan finns en PFAS-förorening som ingår som ett riskklass 1 objekt enligt metodik för inventering av förorenade områden (MIFO). Detta

Datum 2023-10-23 Diarienummer KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

är ett av kommunens sex objekt inom riskklass 1. Miljöteknisk markundersökning är gjord (dnr M-2016-1141). Locum har sedan 2021 utfört kontroller av föroreningar i grundvatten, dagvatten och ytvatten enligt ett kontrollprogram. Det har därefter gjorts utredningar inför val av åtgärdsalternativ. Det finns ett pågående tillsynsärende hos miljö- och stadsbyggnadsnämnden. En dagvattendamm planeras som en del av åtgärdsalternativet. Information om detta riskobjekt saknas i planhandlingarna och bör belysas noggrant i kommande detaljplanehandlingar.

Dagvattenhantering

I dagvattenhanteringen bör den damm belysas som planeras inom ramen för åtgärdsplanen för PFAS-föroreningen vid befintlig helikopterplatta. Den beskrivna dagvattenhanteringen bedöms som positiv genom att infiltrerade och renande förutsättningar skapas i parkmiljön innan dagvattnet når recipient.

Buller

Bullersituation bedöms inte vara tillräckligt väl belyst i planprogrammet. Utredningar kring helikopterbuller är framtagna dels inom ramen för bygglovsprocessen för Byggnad 61, dels inom ramen för Danderyds Sjukhus AB ansökan om inrättande av helikopterflygplats till Transportstyrelsen. Flygrörelserna anges i ansökan till 1 250 per år. Området är kraftigt påverkat av trafikbuller och detta tillsammans med helikopterbuller behöver utredas noggrant i kommande detaljplanehandling.

Energiförsörjning

I kommande planhandlingar bör energiförsörjningen för sjukhusområdet beskrivas närmare. Locum har lämnat in en ansökan om tillstånd till bergvärme rörande ca 300 borrhål (M-2022-765). Utredning pågår för närvarande kring hur denna anläggning kan komma att påverka PFAS-föroreningen i området.

Kommentar: Höjd och avgränsning är viktiga frågor att förankra framöver. Kommunens olika förvaltningar kommer hålla en tät dialog med regionen för att landa i lämplig avgränsning för kommande detaljplan. Frågan kommer kräva samordning med många olika aktörer som exempelvis Trafikverket. Det är viktigt att frågan hanteras i tidigt skede.

En mobilitets- och parkeringsutredning kommer tas fram tidigt i detaljplaneskedet.

Även länsstyrelsen har efterfrågat liknande information avseende förorenade områden. Frågorna kommer hanteras och programhandlingen har uppdaterats med mer information.

Kommande arbete ska omfatta samlat grepp över samtliga risker inom området. Farligt gods, helikopterverksamheten, buller från trafiken, är risker som ska utredas. Framkomlighet för räddningsfordon ska också studeras och även risker för brott och sjukhusets robusthet vid händelse av kris eller krig.

Datum 2023-10-23 Diarienummer KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

Särskilt grepp tas om sjukhusets driftssäkerhet. För att kunna upprätthålla samhällets funktionalitet oavsett störning, det vill säga olyckor, kriser eller krig, är vissa verksamheter viktigare än andra. Verksamhet som bedrivs på sjukhus är samhällsviktig. Till stöd i arbetet om sjukhusets driftssäkerhet kommer bland annat skriften ”Den robusta sjukhusbyggnaden”, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2021, att användas.

Tekniska nämnden

Frågan om Danderyds sjukhus framtida utveckling omfattar många frågor och det är av särskild betydelse att helhetsperspektivet beaktas, vilket görs till stora delar i det föreslagna influensområdet. När det kommer till huvudavgränsningen för området noteras att delar av det kommunala vägnätet ingår i området. Det kommunala vägnätet har bäring på sjukhusområdets tillgänglighet och innan beslut fattas i frågan är det viktigt att det finns en samsyn mellan regionen och kommunen hur det kommunala vägnätet ska nyttjas, om förändringar krävs, samt hur de ska finansieras.

Vidare är det av kommunens intresse att planprogrammet säkerställer att antalet parkeringsplatser är tillräckligt för sjukhusområdets utveckling så att detta inte påverkar kommunens mark negativt.

För den framtida bebyggelsen behöver exempelvis höjd och volym konkretiseras innan nämnden kan ta ställning till hur detta påverkar helhetsintrycket av förslaget. Nämnden finner det positivt att stora delar av den föreslagna bebyggelse planeras i områdets östliga del på redan ianspråktagen mark och skapar därmed en tät struktur, vilket är gynnsamt utifrån hållbarhetsaspekter genom exempelvis effektiva godsleveranser. Förutom godsleveranser och dess rörelser bör avfallsfrågan få en större del i planprogrammet genom dess rörelsen samt eventuella systemlösningar.

Vidare är det positivt att parkområdet i områdets västra del bevaras och delvis utvecklas samt att strandpromenaden stärks då helikopterplattan flyttas till den pågående byggnaden 61 i sjukhusområdet. Detta skapar tillgång till parkområdet för danderydsborna samtidigt som parkmarken bidrar positivt till vattenhanteringen i området.

Infrastruktur och kollektivtrafikfrågor är särskilt viktiga för sjukhusområdet då ett sjukhus ska vara tillgängligt året om, dygnet runt. Här är det positivt med beskrivningarna och frågeställningarna för detta inom influensområdet. Inom influensområdet inryms bland annat kommunalt vägnät, statlig väg i form av E 18, tunnelbanan, bussterminal och Roslagsbanan.

Denna fråga är särskilt viktig då:

- Trafikverket ska påbörja en åtgärdsvalsstudie för E18 under 2023

Datum
2023-10-23

Diarienummer
KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

- *Regionen planerar för att fler bussar ska gå genom Danderyds sjukhus enligt expressbussutredningen*
- *Regionen planerar för Roslagsbanan till city*
- *Regionen planerar för utveckling av kollektivtrafik på vatten där Linje 80 föreslagits trafikera även Stocksund och Danderyds sjukhus.*

Det är därmed oerhört oroande att regionen har föreslagit försämringar både när det kommer till indragningar och sämre turtäthet enligt remissen T24 för både bussar, tunnelbana och Roslagsbanan. Vidare har regionen inom arbetet för Roslagsbanan till city föreslagit tre stationsnedläggningar i Danderyd vid Stocksund, Bråvallavägen och Vendevägen. Dessutom har regionens egna utredningar visat på busskapaciteten för Danderyds sjukhus och Mörby station är ansträngd redan idag utan föreslagna expressbusslinjer.

Det är således av yttersta vikt att planprogrammet framöver beaktar detta helhetsperspektiv. I synnerhet när antalet parkeringsplatser föreslås minska i relativ omfattning. Regioner måste behandla denna fråga omgående och inte beakta varje trafikslag för sig. Utan detta missar regionen synergieffekterna av att Danderyds sjukhus nu föreslås att utvecklas och bli en ännu viktigare regional aktör och arbetsgivare.

Kommentar: Höjd och avgränsning är viktiga frågor att förankra framöver. Kommunens olika förvaltningar kommer hålla en tät dialog med regionen för att landa i lämplig avgränsning för kommande detaljplan. Frågan kommer kräva samordning men många olika aktörer som exempelvis Trafikverket. Det är viktigt att frågan hanteras i tidigt skede.

Danderyds sjukhus framtida tillgänglighet när det kommer till väginfrastruktur och kollektivtrafik är av yttersta vikt för det framtida planeringsarbetet. Kommunen ser ett behov av att i tät dialog med regionen och främst dess trafikförvaltning få en gemensam samsyn för hur kollektivtrafiken kan utvecklas i området för att stärka Danderyds sjukhus som en kollektivtrafikknutpunkt.

Vaxholm kommun

Vaxholm ställer sig positiva till en utveckling av sjukhusverksamheten då det bidrar till vårdplatserna i en växande region. Den bebyggelsestruktur som föreslås för sjukhusområdet upplevs enligt kommunen väl avvägda med en kompakt kvartersstruktur, nya kopplingar i vägnätet, tydliga entréer samt förbättringar av de gröna och blåa kvaliteterna.

Tillgängligheten blir viktig för Vaxholms invånare både i form av vårdtagare, arbetande och pendlare. Kommunen instämmer med att orienterbarheten i anslutning till sjukhuset

Datum
2023-10-23Diarienummer
KS 2022/0220Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman**ARBETSMATERIAL 23-10-23**

bir bättre till följd av förslaget. Förslaget förbättrar även situationen för ambulans samt busstrafik.

Kommunen ställer sig positiva till en utredning av kapaciteten kring bytespunkt Danderyds sjukhus där det råder kapacitetsbrist redan idag. Enligt regionens planer ska kollektivtrafiken vid bytespunkten öka vilket behöver utredas ytterligare. Vaxholm ställer sig positiva till en utveckling av tvärbanan mellan Danderyd och Solna då bättre kollektivtrafik kan leda till mindre trängsel längs E18.

Kommentar: Kommunen noterar informationen.

Österåkers kommun

Österåkers kommun ställer sig positiv till föreslaget planprogram för Danderyds sjukhus, bl.a. avseende trafiklösningar, arbetstillfällen och utveckling för Nordost. Programmet presenterar välplanerad utformning för gång, cykel, bil och kollektivtrafik som skapar god tillgänglighet till sjukhuset och motverkar en ökad belastning på E18. Österåker saknar dock formuleringar kring förbättringar avseende tillgängligheten mellan Danderyds Sjukhus och Mörby station. Kopplingen beskrivs i planprogrammet som otrygg och svårorienterbar men inga lösningar föreslås. Tillgängligheten är viktig för att underlätta för Roslagsbanans resenärer som ska på vårdbesök till sjukhuset, men även för de resenärer som ska till sjukhuset för dess viktiga bytespunkt till tunnelbana och buss. I övrigt anser Österåker att utbyggnaden av sjukhuset är gynnsam för hela nordostsektorns utveckling i form nya arbetsplatser samt kunskapsintensiv verksamhet så som medicinsk forskning och utbildning.

Kommentar: Trygghetsperspektivet är viktigt för sjukhusområdet. Hela sjukhusområdet ska formas utifrån ett trygghetsperspektiv. Entrézon och anslutningen mot gång- och cykelkopplingen under E18 mot t.ex. Roslagsbanan är särskilt viktiga. God orienterbarhet, god belysning, fria siktlinjer och undvikande av dolda hörn och skymda utrymmen är grundläggande. Vid avvägning mot andra funktioner väger trygghetsaspekten tungt, det kan handla om avvägning mellan ljusföroreningar och trygghetskapande belysning, grönska och sikt.

Sakägare enligt fastighetsförteckning**(S1)**

Till att börja med måste naturligtvis sjukhuset byggas ut och moderniseras i takt med det ökande behovet. Med det sagt vill jag dock belysa en del av de farhågor vi har i husen på fastigheten "Sjukhuset 13", dvs Skogsslingan 4-8:

- Det är svårt att göra sig en riktig bild av hur det kommer att se ut i färdigt skick, trots alla skisser i underlaget. Det skulle underlätta med en interaktiv VR-presentation, där*

Datum 2023-10-23 Diarienummer KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

man i datorn kan förflytta sig till olika platser och se hur allt kommer att se ut. Men det kanske ni redan har?

- *T ex är vi bekymrade över hur många våningar, som de nya byggnaderna kommer att ha. Det framgår inte tydligt, men man kan ana att byggnaderna närmast oss (söderut) kommer bli betydligt högre än de befintliga (t ex Geriatrikbyggnaden). Det vore naturligtvis bra för vår del om de nya byggnaderna inte blev högre än så.*
- *En annan fundering är hur den förväntat intensiva godstrafiken kommer att påverka oss. Här är det ju bra att konstatera att av- och ilastning är planerad att ske inomhus, så att det inte blir alltför mycket störande ljud från brummande tomgångskörningar eller pipande truckar.*
- *Slutligen, som väl egentligen inte berör oss direkt, undrar jag om ni kommer att helt ta bort den befintliga helikopterplattan? Vore det inte lämpligt att ha den som reserv vid mycket dåligt väder eller för extraplats vid någon katastrof, där flera helikoptrar behöver angöra samtidigt?*

Kommentar: Omfattningen av bebyggelsen inklusive utformningen av exempelvis godsterminalen har i det här läget inte preciserats. Behovet av vårdlokaler för sjukhuset baseras på det vårduppdrag Region Stockholm fördelar till sjukhuset. Under detaljplanearbetet kommer detta preciseras, vilket innebär att bebyggelsens höjd och utbredning kommer konkretiseras.

Kommande arbete ska omfatta samlat grepp över samtliga risker inom området. Farligt gods, helikopterverksamheten, buller från trafiken, är risker som ska utredas. Framkomlighet för räddningsfordon ska också studeras och även risker för suicid, för brott och vid händelse av kris eller krig. Särskilt grepp tas om sjukhusets driftssäkerhet. För att kunna upprätthålla samhällets funktionalitet oavsett störning, det vill säga olyckor, kriser eller krig, är vissa verksamheter viktigare än andra. Verksamhet som bedrivs på sjukhus är samhällsviktig. Till stöd i arbetet om sjukhusets driftssäkerhet kommer bland annat skriften ”Den robusta sjukhusbyggnaden”, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2021, att användas.

(S2)

Sakägarna ställer sig positiva till programmets beskrivning av parkområdet vid Edsviken och att allmänheten fortsatt kommer ha tillgång till parkområdet för passering till andra delar av kommunen och för rekreation. Den föreslagna kvartersstrukturen anses även positiv för utvecklingen.

Sakägarna vill att programhandlingen förtydligas avseende storlek, omfattning och lokalisering av bebyggelsen. Dom önskar även att det framgår att markanvändningen enbart kommer vara vård och omsorg. Dom önskar även att programhandlingen uppdateras med förtydligande av parkeringsplatser och lokalisering av dessa.

Datum 2023-10-23 Diarienummer KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

Ett ytterligare önskemål som framförs är att öka trafiksäkerheten i korsningen Mörbygårdsvägen - Kevinge strand. Dom ser en risk för cykeltrafiken längs Mörbygårdsvägen och önskar trafiksäkerhetshöjande åtgärder samt att trafiken inte ökar.

Sakägarna vill även försäkra att grönområdena vid sjukhuset samt utanför Stockholms golfklubb bevaras för lek och rekreation.

Slutligen önskas en inkluderande och öppen process där medborgare får möjlighet att tycka till om utvecklingen

Kommentar: Omfattningen av bebyggelsen har i det här läget inte preciserats. Behovet av vårdlokaler för sjukhuset baseras på det vårduppdrag Region Stockholm fördelar till sjukhuset. Under detaljplanearbetet kommer detta preciseras, vilket innebär att bebyggelsens höjd och utbredning kommer konkretiseras.

Parkeringsbehovet och utrymmen kommer utredas tidigt i detaljplaneskedet tillsammans med regionen och Trafikverket.

En trafikutredning kommer tas fram tidigt i detaljplaneskedet. Kommunen tar med sig frågan angående korsningen Mörbygårdsvägen- Kevinge strand.

I dagsläget finns inga planer på utveckling inom parkmarken vid Stockholms golfklubb. Sjukhusparken avses utvecklas, men kommer fortsatt vara tillgänglig för allmänheten. Ny bebyggelse kommer lokaliseras österut inom sjukhusområdet för att bevara parken.

Information om projektet kommer fortsatt finnas på kommunens hemsida. Ytterligare två tillfällen för att formellt tycka till om projektet kommer finnas under samråds- och granskningsskedet för detaljplanen.

Föreningar, närboende (ej sakägare) och övriga

(M1)

Medborgaren anser att området runt Skogsslingan/Mörbylund tagit skada av uppförandet av bostäderna i Inverness på grund av minskade grönytor och önskar att de grönytor som finns kvar bevaras. Medborgaren anser att det finns en risk att tillkommande bebyggelse inom sjukhusområdet försämrar miljön inom och runt om sjukhusområdet.

Medborgaren framför att den tunga trafiken som tillkommer i samband med byggnation samt sprängningar, byggdamm och byggkranar skapar för närboende buller och ett störande moment.

Kommentar: Sjukhusparken kommer till stor del att bevaras och utvecklingen kommer ske i östra delen av fastigheten för att allmänheten fortsatt ska ha tillgång till parken.

Datum 2023-10-23 Diarienummer KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

En utbyggnad av sjukhuset är viktig för att säkerställa den vård som regionen bedömer nödvändig.

(M2)

Svaranden ställer sig positiv till informationsmaterialet och vill framföra önskemål avseende sjukhusparken. Svaranden önskar att fokus läggs på biologisk mångfald i parkmiljön och anser att det finns goda förutsättningar för ett rikt djur- och växtliv. Svaranden önskar även att en lekpark etableras i området då det finns många barn som besöker sjukhuset.

Kommentar: Kommunen och regionen ställer sig positiva till önskemålet och tar med sig frågan vidare i arbetet. Läkandemiljöerna kommer i detaljplaneskedet att utredas utifrån olika gruppers behov, förutsättningar och åldrar, t.ex. barn och personer med funktionsvariation.

Danderyds villaägareförening (M3)

Danderyds villaägareförening framhäver att området ligger strategiskt beläget i anslutning flera viktiga kommunikationer. Den närheten gör även att sjukhuset kan vara sårbart vid en eventuell kris. Vidare påverkas sjukhuset av både buller och föroreningar från biltrafik. Föreningen önskar därför att E18s framtida lösning fastställs.

Danderyds villaägareförening har följande punkter att framföra:

- 1. Det centrala läget och närheten till kollektivtrafik är bra i fredstid, men sårbart i kristider. Redan idag finns det framkomlighetsproblem, som behöver lösas.*
- 2. Helikopterplattan på taket behöver kompletteras med möjligheten att landa på mark, för att säkra möjligheten att nå och även evakuera sjukhuset under såväl svåra väderförhållanden som krigstider.*
- 3. Parkeringsproblemen är redan mycket stora idag. Överoptimistiskt och orealistiskt att tro att parkeringsbehoven skulle minska med ökande kollektivtrafik eller cykling. Sjuka människor behöver kunna ta sig till sjukhuset med bil.*
- 4. Trafiksituationen på småvägar i området är redan idag problematisk. Speciellt gäller det korsningen mellan Kevinge Strand och Mörbygårdsvägen. Där kommer cyklisterna i hög fart nerför Mörbygårdsvägen och korsar Kevinge strand. Bilister har svårt att uppfatta cyklisterna och blir dessutom vid vänstersväng upp mot Mörbygårdsvägen störda av billjusen från E18. Såväl Mörbygårdsvägen som Kevinge strand är tätt trafikerade (bussar, trafik till och ifrån golfbanan etc)*
- 5. Vi är glada att befintliga grönområden sparas och att den växande parkeringsplatsen i parkområdet försvinner (?), men ser gärna att vissa delar av området reserveras och upprustas för sjukhusets behov i form av läkande miljöer (?) med plana ytor tillgängliga för rullstolar. I övrigt vill vi att området skall vara öppet för alla och att strandpromenaden bevaras och fotbollsplanen, som utnyttjas*

Datum
2023-10-23

Diarienummer
KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

frekvent, får vara kvar. Det är viktigt även för patienter att få se liv och lust i naturen.

6. *Området, med sin täta bebyggelsestruktur är inte lämpligt som boendeområde. Skapar psykiska och sociala problem.*

Slutligen önskar Danderyds villaägareförening att samrådstiden förlängs då de samrådsmöten som hölls inte var välbesökta.

Föreningen bifogar även statistik från SCB som redovisar bostadsbyggandet i landet.

Kommentar: Omfattningen av bebyggelsen har i det här läget inte preciserats. Behovet av vårdlokaler för sjukhuset baseras på det vårduppdrag Region Stockholm fördelar till sjukhuset. Under detaljplanearbetet kommer detta preciseras, vilket innebär att bebyggelsens höjd och utbredning kommer konkretiseras.

E18 ägs av Trafikverket, de har som intention att påbörja en åtgärdsvalsstudie för sträckan under kvartal 1 2024. Kommunen bevakar frågan och kommer att delta i arbetet med åtgärdsvalsstudien.

Exakt fördelning av vårdverksamheterna i stor-Stockholm sköts av regionen. Kommunen har i och med det här projektet ingen möjlighet att besluta vilken vård som ska lokaliseras var.

Parkerings- och trafikfrågorna kommer utredas och hanteras tidigt i detaljplaneskedet tillsammans med Trafikverket och Regionen.

Särskilt grepp tas om sjukhusets driftssäkerhet. För att kunna upprätthålla samhällets funktionalitet oavsett störning, det vill säga olyckor, kriser eller krig, är vissa verksamheter viktigare än andra. Verksamhet som bedrivs på sjukhus är samhällsviktig. Till stöd i arbetet om sjukhusets driftssäkerhet kommer bland annat skriften ”Den robusta sjukhusbyggnaden”, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2021, att användas.

Parken kommer finnas kvar och vara tillgängliga för allmänheten. För att kunna nyttjas som läkandemiljö är tillgängligheten viktig.

Materialet från programsamrådet finns tillgängligt på kommunens hemsida i form av utställningsmaterial samt presentationsvideo. Ytterligare samrådsmöten kommer hållas under detaljplaneskedet.

Miljöpartiet i Danderyds kommun (M4)

Miljöpartiet i Danderyd ser tre strategiskt viktiga delar i förslaget; transporter, grönområden och dagvatten.

Miljöpartiet ställer sig positiva till samlad bebyggelse i programområdets östra del. En kompakt struktur kan bidra till god resurshushållning av energi och grönytor. De anser

Datum 2023-10-23 Diarienummer KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

dock att det är viktigt att tillkommande bebyggelse blir väl arkitektoniskt utformad för att anpassas till kringliggande miljö.

Miljöpartiet ställer sig positiva till en utveckling av parkområdet och ger förslag på att området kan utvecklas med odlingsområden, mark avsatt för biologisk mångfald, förstärkande av eklandskapet samt utveckling av trädplantering och grönska. De framhäver även vikten av grönska ur klimathänseende då det förmildrar effekten av exempelvis värmeböljor. Vidare anser det att vikten av att hantera dagvattnet genom fördröjning och infiltration innan det når Edsviken.

Gällande trafik menar Miljöpartiet att cykeltrafiken längs sjukhusområdet behöver utvecklas. Det regionala cykelstråket som leds förbi sjukhuset kan både bli bredare och säkrare menar dom. Dom skriver även att de föreslagna godstransporterna till sjukhuset riskerar att bli en barriär mellan sjukhuset och parkområdet.

Miljöpartiet poängterar att Inverness redan har en stor trafikbelastning på grund av busstrafiken i området. Att leda godstrafik genom trafikplatsen riskerar att belasta trafikplatsen ytterligare. Dom föreslår istället ett nytt helhetsgrepp kring godstrafiken förslagsvis genom spårdriven trafik eller kanske via vattnet.

Slutligen önskar Miljöpartiet utveckling av följande aspekter i programmet:

- Buller från helikoptertrafik.
- Ljusföroreningar och påverkan på djur och insekter.
- Buller från E18.

Kommentar: Bebyggelsen föreslås utvecklas enligt en kvartersstruktur vilket kommer medföra ett mer öppet intryck mot E18. Mer grönska kan vara positivt ur gestaltningssynpunkt, detta måste dock vägas mot andra faktorer som trygghet. Frågan kommer behandlas vidare under detaljplanarbetet.

Trafik och parkeringsfrågan är viktiga faktorer för att få en bra miljö i området kring sjukhuset. Räddningstjänst, godstrafik, persontrafik och kollektivtrafik behöver samsas om ytorna. För att skapa en optimal trafiklösning kommer frågan utredas vidare under planarbetet i tät dialog med regionen och Trafikverket.

Helikopterflygningarna dimensioneras efter regionens vårdbehov. Som ett av Stockholms akutsjukhus måste det finnas helikopterplatta för att säkerställa tillgänglighet och snabbhet för de mest akut sjuka patienterna.

Hela sjukhusområdet ska formars utifrån ett trygghetsperspektiv. Entrézonen och anslutningen mot gång- och cykelkopplingen under E18 mot t.ex. Roslagsbanan är särskilt viktiga. God orienterbarhet, god belysning, fria siktlinjer och undvikande av dolda hörn och skymda utrymmen är grundläggande. Vid avvägning mot andra funktioner väger trygghetsaspekten tungt, det kan handla om avvägning mellan ljusföroreningar och trygghetsskapande belysning, grönska och sikt.

Datum
2023-10-23Diarienummer
KS 2022/0220Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman**ARBETSMATERIAL 23-10-23**

Bullerutredning kommer tas fram i den fortsatta planprocessen.

(M5)

Medborgarna önskar att enplansbebyggelsen inom sjukhusområdets park inte ska utvecklas eller bevaras.

Medborgarna noterar att syftet med planprogrammet är att i tidigt skede utreda möjligheterna till utökad byggrätt inom sjukhusfastigheterna. Dom menar att det finns höga naturvärden inom fastigheten som bör bevaras.

Dom önskar att parkområdet bevaras och utvecklas för rekreation och utomhusvistelse men anser att enplansbebyggelsen inom parkområdet bör avvecklas. Önskemål om att byggrätten flyttas till sjukhusets östra del framförs från medborgarna. Vidare anser dom att den läkande miljön som avses utvecklas i parkområdet motsätter sig idén om att integrera parkbebyggelsen i den läkande miljön.

Ökad bebyggelse innebär att större mängder dagvatten behöver hanteras. Medborgarna framför önskemål på att parkbebyggelsen tas bort till förmån för dagvattenhantering. Dom menar att det även kan gynna miljön samt djur- och växtliv inom området. Dom framför även att flera djurarter är rapporterade inom området och framför önskemål att upprätthålla den biologiska mångfalden i området. Djur- och växtarter upprätthåller ekosystemtjänster och vattenreningsprocesser och kan även skydda mot erosion.

Kommentar: I parken finns idag låga byggnader som innehåller vård- och utbildningslokaler, gym och fastighetsteknik som bidrar till ett robust försörjningssystem enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Möjligheten att även i framtiden kunna genomföra mindre bebyggelse av paviljongkaraktär eller anläggningar och anordningar som syftar till att säkerställa sjukhusets funktionalitet, försörjning och drift, ska bevaras, men med hänsyn till parkens funktion.

Länsstyrelsens skyfallskartering från 2021 visar att flera av sjukhusets byggnader riskerar att översvämmas vid skyfall. Eftersom sjukhuset är en samhällsviktig funktion är det av stor vikt för kommunen och regionen att skyfall hanteras på ett sätt som inte påverkar samhällsviktiga funktioner.

För att uppnå programmets vision för parken, vården och mötet med staden, har utvecklingsförslaget för utemiljön fokuserats på läkande grönska, dagvattenhantering och platsförståelse. Allmänhetens möjlighet att fortsätta använda parken som ett rekreativt stråk kommer enligt förslaget att kvarstå.

(M6)

Föreningen har främst synpunkter på trafiksituationen runt sjukhuset.

Datum
2023-10-23

Diarienummer
KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

Gällande parkering ställer dom sig positiva till att parkering i markplan tas bort och att parkeringen istället lokaliseras i garage. Däremot önskar dom att skisserna förtydligas så att det går att utläsa var parkeringen ska lokaliseras.

Gällande parkering önskar dom att endast en infart till sjukhuset från Skogsslingan anläggs. Dom ifrågasätter omledningen av godstrafik via Inverness och menar att korsningen är trång och olycksdrabbad och därmed olämplig för tung trafik. Istället föreslår dom att all trafik ska ledas via sjukhusets huvudinfart. Godsmottagning bör anläggas i sjukhusets östra del för att undvika trafik mot parkområdet.

Dom undrar även vad byggnaden i södra delen av sjukhusområdet kommer nyttjas till och var entrén ska vara belägen och framför synpunkter på att godstrafiken kommer behöva köra längs två sidor av huset. Här önskas mer information.

Dom önskar att ett gångstråk ska etableras från Mörbylund/Skogsslingan till tunnelbanan/bussarna. Vidare uttrycks en oro kring hur gångsituationen kommer bli om godstrafik ska angöra sjukhusområdet söderifrån. Detsamma gäller cykeltrafiken förbi sjukhusområdet, föreningen menar att cykelpendelstråket förbi sjukhuset är undermålig och önskar en bättre lösning för cykeltrafiken.

Kommentar: Med de föreslagna infartsvägarna och flytt av t.ex. godstrafikflödet och besöksparkeringsflödet skapas en bättre fördelning av trafiken kring planområdet. Parkeringsbehovet kommer undersökas vidare i detaljplaneskedet. Kommunen kommer tillsammans med regionen och Trafikverket fortsätta studera angöringspunkter till sjukhuset.

Volymstudier och arkitektoniska drag kommer att studeras i detaljplaneskedet och kommer att göras med hänsyn till stadsbilden och intilliggande områden.

SPF seniorerna Idun Danderyd (M7)

Se yttrande från Danderyds villaägareförening.

Kommentar: Se svar till Danderyds villaägareförening.

(M8)

Se yttrande från Danderyds Villaägareförening.

Kommentar: Se svar till Danderyds villaägareförening.

(M9)

Se yttrande från sakägare 2.

Kommentar: Se svar till sakägare 2.

Datum 2023-10-23 Diarienummer KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

[REDACTED] (M10)

Medborgaren ställer sig positiv till utvecklingsförslaget där bebyggelsen lokaliseras i östra delen för att tillgängliggöra parkområdet. Dock önskar medborgaren förtydligande av hur koncentrerad den nya bebyggelsen kommer bli och framför att utökade volymer troligtvis kommer leda till en ökad personalstyrka.

Medborgaren framför att parkeringssituationen i området i dagsläget är ansträngd och önskar ett förtydligande kring hur parkering ska lösas till följd av förslaget. Hur trafiken leds i närområdet, specifikt i korsningen Mörbygårdsvägen – Kevinge strand önskar medborgaren förtydligas/utreds dels med anledning av trafikbelastning, dels med risken för olyckor i korsningen.

Slutligen önskar medborgaren att trafik, parkering och byggnation utreds vidare. Samt att även miljö och hållbarhet hanteras.

Kommentar: Omfattningen av bebyggelsen har i det här läget inte preciserats. Behovet av vårdlokaler för sjukhuset baseras på det vårduppdrag Region Stockholm fördelar till sjukhuset. Under detaljplanearbetet kommer detta preciseras, vilket innebär att bebyggelsens höjd och utbredning kommer konkretiseras.

Trafiksituationen för sjukhusområdet kommer studeras vidare tidigt i detaljplaneskedet. Under detaljplanearbetet kommer en parkeringsstrategi tas fram som utreder behovet inom fastigheten.

[REDACTED] (M11)

Planprogrammet är mycket tilltalande för utvecklingen av Danderyds sjukhus. Och med planering av välgörande grönt landskap. Men vad som oroar oss kommer från punkt 4.1 Strukturskiss (bifogad). Den sträckande linjen - - - PROGRAMOMRÅDESGRÄNS. Här och i några (få) andra texter föreslås att personal och vård ska planeras ända ut till vattnet.

Beakta tillgängligheten genom ett öppet stråk eller grönstråk från Mörby och området öster om motorvägen till Edsviken så att sjukhusområdet inte avskärmar Edsviken från Mörby och Stocksund, vilka har det som närmaste större grönområde och vatten.

Vi föreställer oss att även i framtiden fortsatt kunna gå eller cykla från Hortusparkeringen längs Ryggradsvägen till Mörby Badplats (när den är återställd) och på kommunens fina promenadvägar till Kevinge eller Calles Klimp och på vintern kunna åka längdskidor eller skridskor på Edsviken.

Kommentar: I parken finns idag låga byggnader som innehåller vård- och utbildningslokaler, gym och fastighetsteknik som bidrar till ett robust försörjningssystem enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Möjligheten att även i framtiden kunna genomföra mindre bebyggelse av

Datum 2023-10-23 Diarienummer KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

paviljongkaraktär eller anläggningar och anordningar som syftar till att säkerställa sjukhusets funktionalitet, försörjning och drift, ska bevaras, men med hänsyn till parkens funktion.

Bebyggelse planeras inte i parkområdet utan den kommer lokaliseras i östra delen av fastigheten. Sjukhusparken kommer fortsatt vara tillgänglig för allmänheten. Ingen sjukhusverksamhet kommer lokaliseras i vattnet.

Kopplingarna till Edsviken kommer på sikt förbättras av den föreslagna bebyggelsestrukturen som skapar öppningar att korsa sjukhusområdet i öst-västlig riktning för tillgång till Edsviken. Det rekreativa stråket längs Edsviken kommer kvarstå.

Tjänstesamhällets vid Mörby Egnahemsförening MGPA (M12)

Tjänstesamhällets vid Mörby egnahemsförening informerar om att de vill yttra sig i senare skede för arbetet.

Kommentar: Kommunen noterar informationen. Ytterligare två tillfällen för att yttra sig för projektet finns; under samrådet och granskningen för detaljplanen.

[REDACTED] (M13)

Se yttrande från sakägare 2.

Kommentar: Se svar till sakägare 2.

[REDACTED] (M14)

Medborgaren önskar att skisserna uppdateras så att kommande höjder och utbredning syns redan i programskedet och önskar korrigering av illustrationen av byggnad 61 om är under uppförande. Det önskas också att det tydliggörs var nedtrappning av byggnadsvolymer mot vattnet kommer tillämpas.

Vidare menar medborgaren att begreppsformuleringen avseende uttrycken ”hållbar stadsutveckling, robust stadsstruktur, stadslandskap, kopplat stadsrum, stadsväv och stadsfront” kan vara missvisande då fokus bör ligga på att utveckla vårdbehovet snarare än en stad.

Hur parkering ska anordnas inom fastigheten önskas förtydligas.

Medborgaren framför synpunkter angående utvecklingen av sjukhuset med anledning av dess lokalisering och menar att det redan i dagsläget finns svårigheter med framkomlighet till sjukhuset på grund av trafiksituationen. Vidare framförs att sjukhusets drift och funktion i händelse av kris måste säkras.

Medborgaren anser att informationen kring projektet har varit bristfällig.

Datum 2023-10-23 Diarienummer KS 2022/0220

Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman

ARBETSMATERIAL 23-10-23

Kommentar: Omfattningen av bebyggelsen har i det här läget inte preciserats. Behovet av vårdlokaler för sjukhuset baseras på det vårduppdrag Region Stockholm fördelar till sjukhuset. Under detaljplanearbetet kommer detta preciseras, vilket innebär att bebyggelsens höjd och utbredning kommer konkretiseras.

Illustrationerna har uppdaterats.

Under detaljplanearbetet kommer en parkeringsstrategi tas fram som utreder behovet inom fastigheten.

Kommande arbete ska omfatta samlat grepp över samtliga risker inom området. Farligt gods, helikopterverksamheten, buller från trafiken, är risker som ska utredas. Framkomlighet för räddningsfordon ska också studeras. Särskilt grepp tas om sjukhusets driftssäkerhet. Till stöd i arbetet om sjukhusets driftssäkerhet kommer bland annat skriften ”Den robusta sjukhusbyggnaden”, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2021, att användas.

Materialet från programsamrådet finns tillgängligt på kommunens hemsida i form av utställningsmaterial samt presentationsvideo. Ytterligare samrådsmöten kommer hållas under detaljplaneskedet.

(M15)

Medborgaren menar att byggnadernas höjd är en viktig fråga som behöver belysas och presenteras i programförslaget. Medborgaren påpekar att byggnad 61 som är under uppförande är högre än befintliga byggnader och att detta borde anpassas bättre till kringliggande miljö. Konsekvenser av byggnadshöjden bör diskuteras i förslaget för att visa vad som kommer utvecklas. Medborgaren önskar att utvecklingen av sjukhusområdet görs med försiktighet och hänsyn till kringliggande bebyggelse.

Kommentar: Omfattningen av bebyggelsen har i det här läget inte preciserats. Behovet av vårdlokaler för sjukhuset baseras på det vårduppdrag Region Stockholm fördelar till sjukhuset. Under detaljplanearbetet kommer detta utredas, vilket innebär att bebyggelsens höjd och utbredning kommer konkretiseras.

Tekniska kontorets sammanfattade bedömning

De synpunkter som framförts under programsamrådet, har avvägts mot intresset att planlägga området. Även allmänna intressen har därmed beaktats. Tekniska kontoret bedömer att planförslaget innebär en lämplig avvägning mellan olika intressen.

Utifrån de synpunkter som inkommit har programhandingen har kompletterats och förtydligats gällande bland annat: dagvatten, markföroreningar, risker och driftsäkerhet samt konsekvenser på kringliggande trafiksystem.

Datum
2023-10-23**Diarienummer**
KS 2022/0220Tekniska kontoret
Staffan Lind & Ebba Östman**ARBETSMATERIAL 23-10-23**

		Programsamråd
		Programsamråd

Kommunen uppmanar sakägare och övriga att inkomma med synpunkter under samråd och granskning för detaljplanen när förslaget har konkretiserats.

Stefan Sorpola
SamhällsutvecklingsdirektörJonas Bark
Planchef